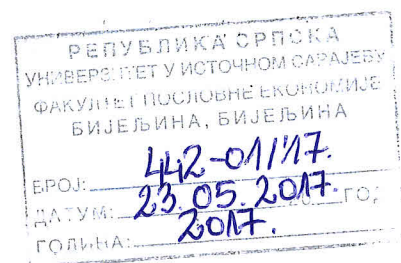

**UNIVERZITET U ISTOČNOM SARAJEVU
FAKULTET POSLOVNE EKONOMIJE U BIJELJINI
NAUČNO-NASTAVNOM VIJEĆU FAKULTETA**

Na osnovu odluke Naučno-nastavnog vijeća Fakulteta poslovne ekonomije u Bijeljini, doešene na 94. sjednici održanoj 14.03.2017. godine, imenovana je Komisija za ocjenu master rada pod nazivom *“Uticaj ekonomije zasnovane na znanju na zaposlenost visokoobrazovanih kadrova u RS“*, kandidata Nataše Mičić, diplomiranog ekonomiste.

Komisija u sastavu:

- 1) Prof. dr Branko Krsmanović, redovni profesor, uža naučna oblast: Informacione nauke, Fakultet poslovne ekonomije Bijeljina, Univerzitet u Istočnom Sarajevu, predsjednik komisije,
- 2) Prof. dr Zoran Mastilo, vandredni profesor, uža naučna oblast: Teorijska ekonomija, Fakultet poslovne ekonomije Bijeljina, Univerzitet u Istočnom Sarajevu, Mentor i
- 3) Prof. dr Srđan Damijanović, vandredni profesor, uža naučna oblast: Informacione nauke i bioinformatika, Fakultet poslovne ekonomije Bijeljina, Univerzitet u Istočnom Sarajevu, član.

Nakon što su članovi Komisije pročitali master rad, Komisija podnosi na Naučno-nastavnom vijeću Fakulteta poslovne ekonomije u Bijeljini sljedeći

IZVJEŠTAJ

1. Osnovni podaci o kandidatu

Kandidat Nataša Mičić, rođena je 14. februara 1991. godine u Sarajevu. Osnovnu i srednju školu je završila u Bijeljini. Nakon završenog srednjeg obrazovanja, školske 2009. godine upisuje Fakultet poslovne ekonomije u Bijeljini, univerzitet u Istočnom Sarajevu, a 2013. godine odbranom diplomskog rada na temu *“Međunarodno pregovaranje i uloga arbitraže u rješavanju spoljnotrgovinskih sporova”*, stiče zvanje Diplomirani ekonomista.

Master studije upisuje na Fakultetu poslovne ekonomije u Bijeljini, školske 2013/14. godine, na smjeru Međunarodna trgovina.

Kandidatkinja je položila sve predviđene ispite na master studiju i uradila tri pozitivno ocjenjena seminarska rada.

Kandidatkinja je autor rada sa prof. dr Zoranom Mastilom pod nazivom:

“Uticaj ekonomije zasnovane na znanju na zaposlenost visokoobrazovanih kadrova u rs“

Objavljen rad:

„*Instrumenti međunarodnog platnog prometa*“, oblast finansije i bankarstvo, časopis „ECONOMICS“ Oikos institut u Bijeljini, decembar 2015. godine.

2. Osnovni podaci o master radu

Kandidat je Prijavu teme master rada predao na Fakultetu poslovne ekonomije u Bijeljini dana 15.06.2016., broj protokola 645-01/16.

Naučno-nastavno vijeće Fakulteta donijelo je Odluku o odobrenju teme i imenovanju mentora 01.07.2016., broj protokola 551-02/16.

Kandidat je predao zahtjev za pregled i ocjenu urađenog master rada 16.03.2017.,

Naučno-nastavno vijeće je na sjedinici održanoj 28.03.2017. godine, broj protokola 220-02/17, donijelo Odluku o imenovanju Komisije za pregled, ocjenu i odbranu master rada.

Master rad pod nazivom „*Uticaj ekonomije zasnovane na znanju na zaposlenost visokoobrazovanih kadrova u RS*“ predstavljen je na 62 strane osnovnog teksta, fonta Times New Roman 12, normalnog proreda. Strukturu rada čini devet dijelova, a radu je predstavljeno 17 slika i 10 tabela. Kandidat je pri izradi master rada koristio brojnu domaću i stranu literaturu, koja na adekvatan način obrađuje probleme postavljene istraživanjem. Korištena je 36 bibliografska jedinica: 27 knjiga i stručnih radova i 9 internet izvora sa analizama vodećih svjetski i domaćih ovlaštenih institucija.

2.1. Predmet i cilj master rada

Analiza i razmatranje stanja na tržištu rada u Republici Srpskoj, kao poređenje odnosa između stepena obrazovanje i stope nezaposlenosti u Republici Srpskoj. U radu se razmatra uloga znanja u procesu razvoja nauke, tehnologije i ekonomije, zatim razmatra se značaj i uticaj sistema obrazovanja na razvoj ekonomije znanja.

S tim u vezi, postavljen je opšti cilj istraživanja, koji glasi:

Cilj istraživanja u okviru ovog rada je ukazivanje na veliki problem, *a on je nezaposlenost mladih ljudi*. Cilj ovog rada je analiza i proučavanje uloge i značaja ekonomije znanja u rješavanju problema nezaposlenosti, koji je veoma izražen u realnom sektoru. Poseban akcenat je na razvoju određenih privrednih grana pri zapošljavanju novih, visokoobrazovanih kadrova.

Novi privredni poticaji, usklađeni sa znanjem, trebalo bi da budu zamajac budućeg razvoja svakog društva.

2.2. Osnovne hipoteze od kojih se polazilo u istraživanju

Na osnovu definisanog predmeta i cilja istraživanja, može se postaviti i glavna hipoteza rada, koja glasi:

Ekonomija zasnovana na znanju značajno utiče na povećanje zaposlenosti visokoobrazovanih kadrova u Republici Srpskoj.

Da bi se dokazala glavna hipoteza, potrebno je postaviti pomoćnu hipotezu, koja glasi:

Unapređenje nivoa obrazovanja direktno je u funkciji ostvarivanja pomenutog cilja, iz razloga što doprinosi kvalitetu radne snage i olakšava njen ulazak i mobilnost na tržištu rada.

Druga pomoćna hipoteza glasi:

Postojeće mjere za smanjenje nezaposlenosti u RS su nedovoljne, jer su većinom usmjerene na subvencionisanje plata i samozapošljavanje.

2.3. Struktura rada po poglavljima i opis sadržaja master rada

1. UVOD

- 1.1. Predmet istraživanja
- 1.2. Cilj rada, oblast istraživanja i metode analize
- 1.3. Hipoteza rada

2. EKONOMIJA ZNANJA

- 2.1. Šta utiče na ekonomiju znanja?
- 2.2. Karakteristike ekonomije znanja

3. OBRAZOVANJE KAO TEMELJNI PRINCIP PRIVREDNOG RAZVOJA

- 3.1. Obrazovanje i unapređenje vještina

4. TRŽIŠTE RADA

- 4.1. Generalni pregled makroekonomije
 - 4.1.1. Analiza strukture na tržištu rada BiH
- 4.2. Mnogostrukturnost tržišta rada
- 4.3. Pravne regulative i investicije u odnosu na tržište rada
- 4.4. Država kao najveći i vjerovatno najatraktivniji poslodavac
- 4.5. Tržište rada u Republici Srpskoj
- 4.6. Lista najtraženijih zanimanja u BIH

5. VISOKO OBRAZOVANJE, NEZAPOSLENOST I STANJE NA TRŽIŠTU RADA

- 5.1. Uticaj visokog obrazovanja na tržište rada

6. ULOGA EKONOMIJE ZNANJA U RJEŠAVANJU NEZAPOSLENOSTI

- 6.1. Doprinos ekonomije znanja u rješavanju nezaposlenosti u Republici Srpskoj
- 6.2. Aktivne politike na tržištu rada

7. PARADIGMATIČNOST NOVE EKONOMIJE I RAST ZAPOSLENOSTI

- 7.1. Pojam i uzroci nastanka nove ekonomije
- 7.2. Uticaj nove ekonomije na produktivnosti ekonomskog rada
- 7.3. Praktični karakter ili paradigmatičnost vještine “nove ekonomije”
- 7.4. Novi izazovi za porast zaposlenosti
- 7.5. Virtuelna radna mjesta
 - 7.5.1. Prednosti i nedostaci virtuelnih radnih mjesta

8. ZAKLJUČAK

9. LITERATURA

Sadržaj i struktura rada su u potpunosti opredijeljeni definisanim predmetom, problemom, ciljem i hipotezama istraživanja.

U „*Uvodu*“ su predstavljene predmet i problemske nedoumice naučnog istraživanja, cilj istraživanja, glavna i pomoćne hipoteze, kao i naučne metode korišćene tokom istraživanja.

Prvi dio rada nosi naziv „*Ekonomija znanja*“. U ovom dijelu kandidatkinja navodi karakteristike ekonomije znanja i šta utiče na ekonomiju znanja. Kao izvor dugoročnog ekonomskog rasta još od vremena industrijske revolucije, znanje se danas nameće kao novi

„generator rasta”. Pod uticajem razvoja informaciono-komunikacione tehnologije i na tom razvoju kvalitativno različitih društvenih odnosa, multiplikovani efekat primjene novih znanja ubrzava transformaciju modernih društava. Savremeni ekonomski tokovi zasnivaju se sve više na korišćenju novih ideja, informacija i sticanju novih znanja i vještina, a manje na materijalnim izvorima. Proizvodnja koja se zasniva na znanju čini se „neopipljivom”, „lakšom” i „pokretljivijom”, čime postaje konkurentna na globalnom tržištu proizvoda i usluga. Zato ekonomija znanja i društvo znanja predstavljaju budućnost svakog društva i privrede u svijetu. Znanje je sve ono što je poznato. Kao i kod sličnih pojmova, kao što su istina, vjera i mudrost, nema egzaktne definicije znanja, oko koje bi se složili svi naučnici, ali postoji veliki broj teorija, kao i debata, oko prirode znanja. Najbolja definicija ekonomije znanja je: „To je koncept koji podržava kreiranje znanja od strane zaposlenih u organizaciji i koji ih podstiče da prenesu i bolje iskoriste svoje znanje koje je u skladu sa ciljevima organizacije u kojoj rade.“

Drugi dio rada je pod nazivom „*Obrazovanje kao kamen temeljac privrednog rasta*“.

U ovo dijelu rada kandidatkinja ističe da je obrazovanje kamen temeljac i mjerilo progressa svake društvene zajednice. Ono obuhvata usvajanje sistema znanja, formiranje praktičnih umijeća i navika i predstavlja temelj razvitka spoznajnih snaga i sposobnosti. Znanje je najvažniji ljudski resurs i kapital, a s obzirom na neophodnost posjedovanja informacija (znanja) da bi se opstalo u stalno promjenljivom okruženju, današnje društvo jeste društvo znanja. U ovom društvu obrazovan čovjek je u središtu pažnje. Kroz obrazovni sistem takođe, razvijaju se i smisao za vlastitu kulturu, poštovanje principa i solidarnost. Preko školovanja se oblikuje svijest i gledište pojedinca, kada su u pitanju procesi u društvu i sistem vlasti. Svi obrazovni sistemi su utemeljeni na istoriji znanja i istoriji društva. Institucionalizacija obrazovanja pored toga što se zasniva na usvajanju niza pravila i društvenih vrijednosti, ogleda se i kroz znanje i sposobnosti kojima pojedinac ovladava u procesu osposobljavanja. Putem sistema obrazovanja snažno se mijenja struktura društva, porodice i profesija. Obrazovanje podrazumijeva izgrađivanje stavova i vrijednosti kod djece i mladih kroz sticanje teorijskih i praktičnih znanja, koje im omogućava da njegujući ove vrijednosti mijenjaju sopstveni život i sredinu u kojoj žive, kako na lokalnom tako i na opštem planu. Zahvaljujući cjelokupnom razvoju društva došlo je do generisanja sve veće količine znanja i stvaranja novih vještina, a konačni rezultat je opšti, naučnotehnički progres. Napredak u oblasti telekomunikacija, kao i sve brži tempo života postavio je informaciju kao najznačajniji resurs u ljudskoj zajednici, samim tim proces obrazovanja zauzeo je centralnu poziciju u ljudskoj zajednici.

Treći dio rada naziva se „*Tržište rada*“. U ovom dijelu rada kandidatkinja je analizirala strukturu na tržištu rada BiH, tržište rada u RS, osvrnula se na generalni pregled makroekonomije, istražila je koja je lista najtraženijih zanimanja u BiH, kao i pravne regulative i investicije u odnosu na tržište rada. Tržište rada ne mora, po pravilu, da bude jedinstveno mjesto gdje se nešto prodaje i kupuje. Tržište postoji kad god postoji roba ili

pragmatičnosti. U radu se objašnjavaju neki teorijski i praktični aspekti „nove ekonomije“ kao metafore koja odražava dubinu postindustrijsko- informatičke ere, kroz prizmu ocjene stepena njene pragmatičnosti. Nesporno je da se ekonomska stvarnost drastično mijenja pod uticajem visokih tehnologija: rađaju se novi oblici proizvodnih, poslovnih i organizacionih odnosa, povećava se sistemska kompleksnost, integracija, virtualnost, spontanost, komunikativnost, alternativnost, samostalnost, adaptibilnost, globalnost, inovativnost, dinamizam, organizovanost i institucionalnost, a smanjuje se konfliktnost, predvidivost, modulska zavisnost, upravljačka hirerarhičnost i birokratičnost. Cjelokupna društveno-ekonomska struktura koja nastaje sve većim uplivom informacione i komunikacione tehnologije (IKT) u sve domene ljudskog života naziva se informacionim društvom (ID). Nova ekonomija (NE) kao privredni segment tzv. informacionog društva nastaje kao rezultat dva savremena procesa koji se istovremeno odvijaju. “Nova ekonomija” svojim konkretnim praktičnim manifestacijama zaobilazi sve do sada poznate paradigme teorijske ekonomije, pa čak i institucionalizam, i to na izuzetno paradoksalan način: vodeći akteri maksimalno forsiraju slobodu sopstvenog izbora, zasnovanu na dostupnosti najsavremenim tehnologijama, ograničavajući izbor drugih, onih zaostalih.

2.4. Ostvareni rezultati istraživanja i doprinos master rada

Istraživanja u radu kandidatkinje Nataše Mičić i dosadašnje iskustvo pokazuje da u privredama koje pokreće znanje dolazi do širenja mogućnosti razvoja, kao i do mijenjanja uslova poslovanja njihovih ekonomskih subjekata. Privrede zasnovane na znanju koriste znanje u svim svojim ekonomskim djelatnostima i aktivnostima. Kandidatkinja je istraživanjima pokazala da su danas najrazvijenije one zemlje koje su na vrijeme pristupile procesu upravljanja svojim intelektualnim kapitalom, što je dovelo do ubrzanja njihovog privrednog i ukupnog razvoja. U savremenim uslovima poslovanja nemoguće je ostvariti zadovoljavajući poslovni uspijeh bez odgovarajućeg znanja. Prema podacima koje je kandidatkinja navela, nezaposlenost u Republici Srpskoj je visoka, više i srednje stručno obrazovanje (naručito visoko), što ukazuje na neodgovarajući tretman mladih, obrazovanih ljudi i neiskorišćenost ljudskih resursa. Postojeća nepovoljna privreda struktura mogla bi da se poboljša upošljavanjem mladih i obrazovanih ljudi. U suprotnom, odustajanje od obrazovanja i ulaganja u naučnoistraživački rad, samo bi povećalo ogroman jaz koji postoji između naše zemlje i razvijenih zemalja.

Kvalitet prezentovanog rada kandidatkinje Nataše Mičić ocjenjujemo visokom ocjenom jer prezentovani rezultati istraživanja nesporno doprinose:

- upotpunjuje postojeća znanja i objedinjuje teorijska i empirijska saznanja iz oblasti digitalne ekonomije,
- ukazuje na neophodnost obrazovanja, kao ključnog faktora na putu zaposlenja,

- analizom tržišta rada u Republici Srpskoj, dat je pregled mogućih metoda djelovanja na smanjenje nezaposlenosti visokoobrazovanih kadrova,
- doprinosi boljem razumijevanju tržišta rada i funkcionisanja privrede.

3. Zaključak i prijedlog

Polazeći od naprijed predstavljenih rezultata istraživanja, Komisija je mišljenja:

- Da je kandidatkinja uradila master rad u skladu sa predmetom i ciljem istraživanja, koji su postavljeni u prijavi teme master rada;
- Da obim i kvalitet master rada odgovara Pravilniku o sticanju naučnog stepena master Fakulteta poslovne ekonomije u Bijeljini Univerziteta u Istočnom Sarajevu, kao i standardima za radove ove vrste;
- Da je kandidatkinja uz upotrebu domaće i inostrane literature, na osnovu prikupljenih istraživačkih podataka i uz adekvatnu primjenu naučnih metoda, prezentovala sadržajne i kvalitetne odgovore na istraživačka pitanja definisana u predmetu i cilju istraživanja;
- Da je kandidatkinja u master radu potvrdila hipoteze i ostvarila ciljeve istraživanja definisane u prijavi rada.

Komisija smatra da su se stekli potrebni uslovi da kandidat Nataša Mičić može pristupiti javnoj odbrani master rada, pod nazivom "*Uticaj ekonomije zasnovane na znanju na zaposlenost visokoobrazovanih kadrova u RS*".

U Bijeljini, april 2017. godine

ČLANOVI KOMISIJE:

1. Prof.dr Branko Krsmanović

1. Prof.dr Zoran Mastilo

2. Prof.dr Srđan Damijanović